

Det i inledningskapitlet omnämnda motivet taget år 1954.

Drottninggatan med Hallmans Bokhandel;
dels vid sekelskiftet
dels år 1954.

Bullerbadius plockade upp någon böna för att se, om den inte ville växa. Persilja och dill fick väl Amanda i köket så småningom, och en och annan rädisa av god form och färg drog Gustaf upp ur jorden, men avkastningen av täppan var ringa. Bättre lycka hade Gustaf inomhus. I barnkammarsfönstret, som genom sitt söderläge var ett sannskyldigt driveri, svettades och frodades under glaskupor små skott av pelargonia, fuchsia och myrten, som Gustaf planterat. Där växte också tätt gräs på små tefat.

Sedan Gustaf börjat i "storskolan" och botaniken blivit ett av hans käraste ämnen, blev han en mycket ivrig växtsamlare. Att börja med botaniserade han i stadens närmaste omgivningar, men småningom utsträcktes excursionerna. Försedd med en extra-beställd stor portör, som hängdes över axeln, ströfvade han omkring på landsbygden åtföljd av någon kamrat; under gymnasie-åren fann han en äldre följeslagare i den växtintresserade och kunnige folkskolläraren P. Larsson i lancasterskolan på söder. Till de medförda smörgåsarna skaffade man sig mjölk i gårdarne. Gustaf hade ett folkligt sätt och var mycket road av att språka med bönderna. En gång kom han i sällskap med Nore Skjöld till en bondgård, Röd, i Forshälla. Hustrun dukade fram stora smörgåsar och mjölk, och Gustaf åt med frisk aptit, Nore däremot icke. Bondmoran gjorde därvid en liten kritisk anmärkning, "men", tillade hon, "Gu-ustaf håller till godo med det, som finns". Se, Gustaf och hon voro gamla vänner. "Mor i Röd", såsom vi alltid kallade henne - vi visste icke hennes namn - lämnade år efter år varje lördag ägg hos oss. Ibland medförde hon en stor läcker brynost, som var gjord av åtta kannor mjölk. När frukten var mogen, sålde hon mycket goda äpplen till Mamma, men hon plockade alltid upp ur sin kjortelsäck

några stycken, som "Signi" och de andra barnen skulle ha. Gustaf var emellertid hennes särskilda favorit, och han å sin sida var mycket road av hennes gnälliga, i tonhöjd varierande bondeuttal. Denna hedervärda, enkla, redbara bondhustru glömmar jag inte. Klädd i svart silkeduk, svart kofta, en lång, vid kjortel av hemvävt grönt tyg och grova kängor står hon för mitt minne som en skarp kontrast till den nutida, moderna frun från landet.

Då Gustaf var särskilt intresserad av sång och hade mycket god sångröst och därtill gott gehör, var han medlem av en inom skolan bildad sångförening, vars anförare var sedermera opera- och hovsångaren Åke Wallgren. Kören hade sina övningar i Langes salong, och därifrån kunde man höra de smäktande tonerna av "Stjärnan", en sång, som ofta övades, och som började med dessa strofer:

"Jag gärna upp mot himlen ser,
när solen går i molnen ner,
ty jag en enslig stjärna har,
som lyser där så skön och klar".

Melodien var något slagdängartad, men jag tyckte, det lät omåttligt vackert och skaffade mig de sentimentala textorden, som jag snart kunde utantill.

Under julferierna brukade Gustaf inöva sånger med oss till hans pianoackompanjemang. Vi sjöngo den käcka jägarsången "Över fjällarna grå är det natt. Hallå!", "Glad såsom fågeln" men framför allt den vackra, stämningsfulla "Rysk vespersång". Långsamt och högtidligt började vi:

"Över vågor sakta föres
 ljuva aftontoners gång,
 närmre och allt närmre höres
 nu den stilla vespersång".

I andra reprisen klämde vi i med "Ju-bi-la-te", varvid den andra stämman, som sjöngs av Gustaf ensam, gjorde mycket god effekt. Det lät onekligen vackert, och denna sång blev vårt bravurnummer.

Sedan Gustaf avlagt studentexamen och påbörjat sina teologiska studier, kom botaniken såsom studium helt naturligt i andra rummet. Men intresset var alltjämt levande. Då Gustaf en sommar, sedan han varit präst i många år gjorde en resa till Lappland, var det säkert den underbara fjällfloran, som lockade. Gustafs stora herbarium överlämnades, i enlighet med hans önskan, efter hans död till Uddevalla allmänna läroverk.

Frimärkssamlandet, som på den tiden var vanligare bland skolbarn än nu, då vurmen har övertagits av de äldre, gav oss mycket att bestyra. Var och en av oss hade ett frimärksalbum. Till att börja med hade Nicolaus och jag hemmagjorda sådana av konceptpapper, som man hämtade på kontoret och sydde ihop med tråd till en bok, men sedan fingo vi riktiga album. Eftersom dessa voro av tyskt fabrikat, lärde vi oss de tyska namnen på de olika länderna och sade därför, då vi talade om frimärken t.ex. aldrig England utan Gross-Britannien. Tyska frimärken framför allt av valörerna 5 och 10 pfennige - vi betonade den sista stavelsen, ty vi hade ännu icke börjat läsa tyska i skolan - voro de vanligast förekommande, därefter engelska och franska. Sådana frimärken, som Gustaf och Robert hade flera av, fingo vi till våra samlingar; dessutom kunde man byta till sig frimärken i skolan. I Hallmans bokhandel köpte man tillslutnakuvert,

innehållande frimärken. Några voro fästade utanpå kuvertet, men eljest var affären ett köp av grisen i säcken. Mycket eftertraktade voro några triangelformade frimärken - jag vill minnas, att de voro från Godahoppsudden - likaså egyptiska med bilder av pyramiderna och sfinxen. Högst värderade voro också de förnämliga svenska skillingsbancomärkena, det blå tolvöresmärket, som, sedan portosatsen sänkts, kommit ur bruk eller blivit överstämplat, och vissa av de stora rektangulära tjänstefrimärkena. En tid samlade Gustaf ivrigt endast svenska frimärken, även de allra vanligaste, vilka han varje sort för sig sammanförde i buntar med hundra i varje. Gustaf hämtade sina frimärken på olika vägar. Först och främst hade han tillgång till den stora papperskorgen på kontoret och torde även någon gång ha fått vittja den Kampenhovska och tillvaratog då samtidigt sigill, vidare underhöll han bekantskap med vår brevbärare, Svensson, som kunde skaffa honom mångt åtrått märke, och slutligen fick han utländska frimärken genom vännerna Herman Sanne och Charles Thorburn, namn, som representerade Uddevalla stads import och export.

Uj mindre än frimärkena förtjåna Roberts soldater ett särskilt omnämnande. Som förut är antytt, ägde han därav en stor och vacker samling. Där var kavalleri med ståtliga ryttare på vackra hästar, som kråmade sig, och där var infanteri i blå, gröna och röda uniformer: svenskar, tyskar, fransmän och turkar bl. a. Och fältherrar med illustra namn: Gustav Adolf, Johan Banner, Kulneff m.fl. När trupperna ställts upp i formeringar, började beskjutningen från kanonerna. Led efter led mejades ned av de mördande kulorna - gula ärter. Till krigsområdet hörde en grå fästning med vallar och torn. Det var denna Roberts år efter år fortsatta lek med tennsoldater, som gav upp-

hov till antagandet, att han tänkte bli militär.

Men Roberts läslust, vari han utmärkte sig framom oss andra, borde ha pekat åt annat håll. Ofta fann man honom vid Mammans bokskåp. Detta, som till stor del upptogs av uppbyggelseböcker, innehöll även annan litteratur, t.ex. August Blanche's "Bilder ur verkligheten", som Robert läste med stor förtjusning, Tegnér's och Runebergs samlade skrifter och dessutom en praktupplaga av Fänrik Ståls sägner med bilder av von Döbeln, Adlercreutz, Sven Dufva m.fl. Men kärast av alla "roliga böcker" i bokskåpet var "Förr och nu", tre stora volymer i mörkröda band med guldtryck. De innehöllo värdefulla uppsatser i skilda ämnen, skönlitterära alster, t.ex. Pontus Wikners "Min moders testamente", roliga och oförargliga noveller av goda författare, rebusar och charader och dessutom ett rikt bildmaterial. Medan vi övriga mest ägnade vår uppmärksamhet åt illustrationerna, av vilka jag särskilt minnes den vackra bilden "Snövit hos dvärgarne" och den stora katten i tredje bandet, och åt tankenötterna, som satte både Elin och mostrarna i verksamhet så läste Robert alla banden från pärm till pärm. Sedermera fick han genom moster Hulda låna några böcker från Barnhusets bibliotek, bl.a. "Fältskärens berättelser", som vi inte hade.

I barnkammaren rådde merendels den fulla sysselsättningen, även då soldaterna hade permission. Robert var intresserad av fysik och gjorde små experiment hemma. Ibland mixtrade han med järnfilsspån och andra kemikalier, som inköptes på apoteket. Stundom anskaffades färdiga fyrverkeripjäser, som avbrändes i barnkammaren, där det då gnistrade och sprakade som av ett nutida tomtébloss. Det föll också barnen i smaken att laborera med s.k. transportermarken, vilka funnos att få i Hallmans bokhandel.

I dockskåpet, som hade sin plats ovanpå en byrå, var det

mycket ofta storstädning. Lägenheten bestod av tre rum och kök. Rummen voro tapetserade i olika färger. I förmaket, där möblerna voro svarta och klädda med röd sammet, fanns en kornblå tapet med små guldstjärnor, och i sängkammaren stode de med vinrött siden klädda stolarna och schäslongen väl mot en mörkbrun tapet, upprutad med guldornament. I matsalen voro tapeterna ljusare och enklare. Märkvärdigast i hela dockskåpet voro de avlånga fat med utsökta maträtter på, som jag fått efter Elin. En helstekt gås, openat med förlorade ägg, hummer, korv, äggröra, en stor fisk, ja, där fanns allt vad man kunde önska till ett fint middagsbord. Färgerna voro läckra och naturliga och varje rätt var därför så aptitretande, att det vattnade sig i munnen på de god-mat-älskande Malmgrensbarnen. Ledsamt nog gav Elin en gång bort alla läckerheterna till Gertrud Sandegren. Nu hade det varit roligt att skänka dem till släktens egna smättingar.

Någon enstaka gång fingo vi låna Elins dockspis. Den var av järn, en riktig Husqvarna- eller Bolinderspis i miniatyr, och placerades på golvet framför kakelugnen i barnkammaren. Från spisen gick ett rör in i kakelugnen. När allt var i ordning, kom Sara med små, små vedträn och tände i spisen. Och så blev det matlagning. Vanligen kokade vi äpplekräm och stekte plättar. Det fanns kokkärl för olika ändamål; en kaffekittel av mässing hade jag fått av Mips, och en riktig kaffekvarn hade Mamma med sig till mig, då hon en gång kom från Göteborg. Det var nog ingenting, som fattades hos det fina lilla herrskapet, som residerade i dockskåpet. Men Rut bodde inte där. Hon hade sin särskilda vrå i sängkammaren; i hörnet vid bokskåpet stod hennes säng, och i den mellersta bokskåpslådan var hennes garderobe. Men nu vill jag berätta om Rut från början.

Det var på morgonen den dag, då jag fyllde sex år. Mamma

kom ut i köket och viskade till Amanda, att hon skulle gå upp i "tredje våningen" och hämta något hos "fröken Tekla". Jag tju-sades av hemlighetsfullheten och blev nyfiken på vad som kunde finnas hos moster Tekla. Att det var en present till mig, fick jag genast klart för mig. Men vad kunde det vara? Efter några minuter kom Amanda igen och lämnade Mamma en avlång, vit papp-låda, som jag ögonblicket efter höll i min famn. I detsamma in-trädde Elin, som ville vara med om sensationen. Jag öppnade nu lådan och fann den allra vackraste docka, som med uttrycksfulla, nästan "levande" ögon, rosiga kinder och en liten söt mun-log och strålade emot mig. När jag något lugnat mig efter gläd-jeutbrottet, sade Elin: "Hon får väl heta Rut", vilket omedel-bart accepterades. Mamma talade nu om, att det var en dyrbar docka, som jag fått, och sade, att jag måste vara mycket akt-sam om henne och inte leka med henne i vardagslag utan då hålla tillgodo med de andra dockorna. Sedan jag tackat Mamma, hörde det nog till, att jag också skulle niga för moster Tekla, som hade haft sin hand med i spelet. Moster Tekla hade nämligen in-köpt dockan i Göteborg, då hon kort förut haft ärende dit, an-tagligen för att plombera tänder hos tandläkare Schutzberg. Om besöket i leksaksaffären har moster Tekla berättat för mig, att hon genast fastnade för Rut, men, då hon fick höra priset, tänk-te hon: "Jag vågar inte komma hem till Therése med en så dyr leksak". Hon kunde emellertid inte taga sina ögon och tankar från Rut, och så slog hon till - det fick gå, hur det ville - och hemförde till Uddevalla världens vackraste, käraste docka.

Ännu en gång fick Rut göra en resa med moster Tekla. Efter ett par år hade nämligen håret blivit utslitet av den myckna kamningen, och då tog moster Tekla henne med till Göteborg, där Rut hos en hårfrisörska fick ljust, "levande" hår, som att börja

med hängde i lockar. När dessa raknade, kom Elin med krua-
tången och gjorde nya korkskruvar. Självtäckte jag genom
en upphettad griffel då och då små krullor.

När Rut gjorde sin entré i min barndomsvärld, hade hon
inga kläder på sig, bara ljusblåa strumpor och mörkröda skinn-
skor med spännen. Snart kom emellertid Augusta Bratt och sydde
hel utstyrsel till henne. Rut fick dubletter av linnen, byxor
och vita underkjolar - det måste ju vara något att byta med -
samt en bomullsklänning, smärutig, i blått och vitt - vidare
en bolster och två kuddar, ett rött sticktäck med brunt foder
och slutligen lakan och örngott med hemvirkade mellanspetsar.
Sedan kommo gåvor i mängd till den lilla dockan. Mamma virka-
de en liten mycket nätt skär underkjol och en yllefilt i rött
och vitt, Sara stickade skära ullstrumpor, moster Hulda sydde
egenhändigt en klarblå ylleklänning och Amanda en ljusblå si-
denmössa. Till en jul gjorde Elin en den allra sötaste dal-
kulledräkt, som i alla detaljer var ett litet mästerverk. Med
Rut klädd i denna gick Elin i all hemlighet till fotografen
Maria Lundbäck, och där "knäpptes" Rut, stående i en fin stol.
Porträttet blev en glad överraskning på julaftonen.

Vid olyckstillfällen - det hände ju ibland, att Rut skada-
de sina små händer - var moster Tekla den givna experten att
vända sig till. Av henne blev Rut omplåstrad med den noggrann-
het och den grundlighet, som hörde till moster Teklas sårmarke.

Rut höll ofta till i den stora röda soffan i förmaket.
Jag var särskilt mån om att placera henne där, om dr. Forssblad
väntades på besök, i den förhoppningen, att han skulle observe-
ra Rut, när han gick genom detta rum in till Mamma. En kväll,
sedan vi hade lagt oss, kom jag ihåg, att Rut var kvar i föрма-
ket. Då jag emellertid inte själv vågade gå in i mörkret och

hämta henne och för ingen del ville, att hon skulle vara därinne ensam över natten, ringde Mamma på Sara, som hämtade Rut och lade henne i hennes säng.

Av vad jag nu berättat torde framgå, att Rut var en liten figur av stor betydelse i vårt barndomshem, ett föremål för kärlek och omtanke från de Äldres sida, en glädjespridare bland de minsta.

Sedan Gustaf och Robert börjat skolgången vid Latinläroverket i Göteborg, inträdde vissa förändringar i vårt hem. Efter som utrymmet nu var större och Mamma väl behövde en extra inkomst för det stora hushållet, mottog Mamma två skolbarn som inackorderingar. Det var Axel Andrén från Henån, som nu ockuperade barnkammaren, och Aurora (Rora) Berggren från Fjällbacka. Denna flicka var född i Nappa någonstans i Amerika men hade tidigt omhändertagits av sin moster, fru Augusta Wetterman i Fjällbacka, en vän till Mamma. Fru Wetterman hade ännu en fosterdotter, Mina Boberg, gammal väntill Elin, därför var det helt naturligt, att Elin tog Rora under sitt särskilda beskydd. Farfars långa soffa i Elins rum blev hennes sovplats. Vi hade mycket trevligt tillsammans med Axel och Rora, men något bestående vänskapsband knöts ej. När de hade lämnat oss, förlorade vi snart varandra ur sikte. Helt nyligen har emellertid Axels minne dykt upp för mig. Jag såg nämligen i en tidning en notis om donationer, gjorda av f.d. speditör A.P. Andrén i Göteborg. Att denna torde vara identisk med vår Axel, framgår av att en av donationerna skulle bära namnet "Janne och Sofia Andréns från Henån minnesfond".

Till flydda tider återgår
 min tanke än så gärna,
 mig vinkar från de barndomsår
 så mången korstygnstjärna,
 som Elin sytt till julpresent
 vid lampans sken i mörk advent.

-oOo-

Det kuddar blev att vila få
 gott under skön ciesta
 och mattor till att gå uppå -
 ja, gott nog är det bästa -
 ett tramp det blev på rosor då,
 på blad och liljor ävenså.

-oOo-

I köket sysslades med fart,
 där doftade av skinka,
 klenät och korv och annat rart.
 Vad lust att dit få slinka
 och efter liten fin invit
 bli hugnad med en kakebit :

-oOo-

Där gjordes bakelse också
 i ädel form av koppar
 och bullar, flätor, "rosor" små
 till barnens julhögstoppar.
 När dagen ändats, Elin syr,
 ja, mången gång, tills morgon gryr.

-oOo-

För barn en väntans tid så kär
är veckan före julen,
då solen sen på fästet är
och dagen mörk och kulen -
men se'n vad fröjd vid julbord, gran!
Det jublas: "Snart är dopparda'n!"

-oOo-

Från flydda tider återgår
min tanke ej så gärna,
men tiden icke stilla står,
hur än emot vi spjärna.
Dock, minnet av en barndom blid
gör hjärtat varmt i vintertid.

1952.

Bland Roberts efterlämnade papper fanns ett brev av 17/6-40, varav här nedan följer ett litet utdrag.

-----"Här är så varmt som under en sommar i den gamla goda tiden på Gustavsberg, då man kunde äta middag "på bänkarne" eller trots hettan traska upp för de höga backarna och dricka kaffe i "Elsas grotta". Då förekom moster Tekla alltid i en eldröd sjal, och Sara hade ljus bomullsklänning med vitt förkläde och vit huvudduk. "Elsas" var Mammas käraste plats, och där var verkligen vackert, men vi tyckte aldrig om att gå dit. Där kunde man emellertid höra stöj från Lönners veranda, där det fanns en gunga, i vilken "Lexis" med bravur gungade, så att han slog fötterna i taket. Man tänkte också på parken, där man möjligen gick miste om något. Men ibland kunde man ge sig till tåls och bygga la'gård av pinnar med grankottar i båsen, och, om så eftermiddagen avslutades med en tur med "Gäspa" ner till Lindesnäs, så blev det ju rätt roligt. I skogen sökte man gärna efter pyrola uniflora, som fanns på några få ställen, och Gustaf excellerade med en viss parasit, som växte nedanför "Knapen". Senare på sommaren plockade Gustaf, som alltid var märkvärdig, kantareller - ett fåtal i sin mössa - som sedan skulle stekas. Han drev igenom allt vad han ville, antingen det nu var anrättning av krabor, ulkar och bergsnultror eller det gällde kaniner och höns. Ja, det var en tid, som var bra olika den, man nu upplever under dagsnyheterna."

Verser av Pappa, tillägnade "demoiselle Eva Rodhe"

den 18 september 1869.

På denna stund vi samlats här
för att vår hyllning ge
åt den, som är vårt hjärta kär,
som glad vi önska se.

-oOo-

Vår enkla gärd på denna dag.
O, må du rätt förstå:
Om än den ringa är, så tag
den vänligt mot ändå!

-oOo-

Som rankan omkring trädets stam
förtroligt slingrar sig,
vi under allvar, under glän
oss samla omkring dig.

-oOo-

Den själens växtlighet, som nått
vårt inres mörka schakt,
har näst en högre, allgod makt
av dig sin näring fått.

-oOo-

Vi tacksamt önska, glädje må
uppspira på din stig.
Må sorgen ej ditt hjärta nå,
blott sällhet följa dig!

-oOo-

Nicolaus.

Nicolaus hade både håg och tydliga anlag för handel och köpenskap. Gärna höll han till i boden hos Mips och tog reda på ett och annat. Han kunde tidigt rätt väl bedöma en vara, och han gjorde kloka inköp, alltid med god smak. En jul fingo vi alla mycket praktiska och trevliga julklappar, som han för billigt pris valt ut hos Meeths i Göteborg. En tid titulerade vi honom "almanacksagent". Små handelsuppdrag för andra åtog han sig med nöje. Då familjerna Brusewitz och Settervall sommaren 1893 bodde på Gustavsberg, vann han gamla fru Brusewitz' bevägenhet genom det utmärkta sätt, varpå han i staden uträttade ärenden för henne.

Nicolaus var gärna tillsamman med sina skolkamrater, framför allt Sixten Malmberg, Artur Lönner och Ernst Iacobi, men han höll också gärna till i affären hos Mips, som var särskilt fästad vid "Bulten". Detta namn var Mips' speciella på Nicolaus.

När sommarbiljett på båten mellan Uddevalla och Gustavsberg skulle inköpas för hela vår familj, var det alltid Nicolaus, som skickades att underhandla med Alexis Lönner, och han lyckades på ett förträffligt sätt. Särskilt intresserad var Nicolaus av den över hela Sverige genom annonsering kända firman John Fröberg, Finspong, en föregångare till Åhlén & Holms efterkravsaffär. Därifrån inköpte vi alla mycket praktiska namnstämplor av gummi. Stämpeln var inbyggd i ett skaft av nickel och fälldes ut genom en enkel mekanism. Ur skaftet kunde man åt motsatt håll skjuta fram både ett blyertsstift och en bläckpenna. I hopfällt skick var stämpeln knappast omfångsrikare än en nutida reservoirstämpel och gled behändigt ned i en pojkficka. Tänk, vad det var storartat att kunna trycka sitt namn i en skolbok! På modet bland skolbarn var också att äga visitkort. Sådana beställde man hos Alfred Engelbrektsson, en klasskamrat till

Robert. Han ägde något slags tryckpress och levererade verkligt fina visitkort på vanligen mönstrade kartonger i olika färger: vitt, ljusgult eller ljusgrönt, ja, kanske också skärt. Sedan bytte man med kamraterna.

Nicolaus hade tidigt intresse för viktigare politiska händelser inom landet och följde även med vad som timade ute i stora världen. Under de stillsamma fastän kanske på botten jäsande 80-90-talen hände det väl ändå något, fastän vi nu tycka, att det var småsaker. Jag minns, att Mips en tid ofta skämtade med Nicolaus om Eric Gustaf Boström till Östanå, som då lät mycket tala om sig, och om Baltimore, det flotta amerikanska pansarfartyget, vilket år 1889 återförde John Ericssons stoft till Sverige. Ofantligt intresserad var Nicolaus av Andrées ballonguppstigning. I skolböcker och på lösa pappersblad påträffade man ofta Andrées profil, som Nicolaus tecknat i några få penndrag.

En dag i januari 1894 utsändes till var och en inom vår familj följande meddelande, skrivet på små barnbrevpapper:

"Tillkännagivande för vänner av de sköna konsterna.

Genom frivillig auktion, som förrättas i Artisten Nicolaus Malmgrens målarateljier i huset nr. 121, 122 och andel av 123 vid Kungsgatan i Uddevalla måndagen den 15 januari 1894 kl. 5 e.m., försäljes till den högst bjudande diverse målningar, föreställande fåglar på bar och på grön kvist samt på telefontrådar m.m.m.m.

Auktionens inkomst avser artistens uppkomst. Betalning torde erläggas antingen vid klubbslaget eller inom tre dagar därefter. I senare fallet och då inropen uppgå till 1 kr., måste köpare lämna revers med borgen av känd och vederhäftig person. Utropen ske i kronor och öre. Målningarna kunna beses 1 timma före auktionens början.

Obs! Auktionen börjar på slaget kl. 5.

Auktionsförrättaren".

Tidigt hade Nicolaus börjat syssla med ritstift och pensel. Sedan han börjat i "storskolan", blev han snart uppmärksammas av teckningslärarinnan, den nobla, vänliga Elise Bergman, som, för tjust över hans anlag, gav honom extra lektioner. Helst ville han måla fåglar.

Att börja med använde han krita och vattenfärger, men snart blev det hans käraste önskan att få måla i olja, att bli ägare till ett riktigt målarskrin med massor av oljefärgstuber, penslar och palett. För att få medel till detta hade han anordnat en "utställning" med efterföljande auktion, varom det förut nämnda meddelandet utfärdats. Uppropet var författat av moster Tekla och Elin. Gustaf var auktionsutropare, och han sörjde för att förrättningen fick många roliga poänger. För oss blev det ett nöje, som nästan kunde tävla med "lilla-julen". Mamma ropade in "ett domherrpar" och moster Augusta en målning, som föreställde sparvar på telefontråden med Snoilskys strof:

På telefonens spända tråd

små muntra fåglar hålla råd.,

fint textad bredvid. Hur mycket auktionen inbringade, minns jag inte, men målarskrinet var säkerställt. På affärsmässigt vis anskaffade Nicolaus en priskurant från färgfirman Dorch Bäcksin i Göteborg, och då jag inom kort skulle resa dit för att fortsätta min konfirmationsläsning, fick jag i uppdrag att inköpa den efterlängtnade saken. Efter några dagar skrev Mamma: "Idag har Bulle fått sin låda, och han är så glad, så jag har sagt, att han får väl sova i den i natt".

Ej långt efter det att Nicolaus fått sitt kära målarskrin,

var det en ung Uddevallakonstnär, den rikt begåvade Gunnar Åberg, vars yngre syskon voro våra kamrater, som för alltid lade bort sina penslar. Vid sin död endast 24 år gammal hade han dock hunnit förvärva sig ett berömt namn bland Sveriges unga konstnärer. Nicolaus beundrade mycket hans målningar, särskilt dem med fågelmotiv. Med Gunnar Åbergs tavlor som förebild började han nu själv göra små försök i denna genre. Från Uddevalla museum lånade han uppstoppade fåglar. Än kom han hem med en domherre, än med en sidensvans än med en glänsande skata, som den vänliga konservatricen förtroendefullt lämnat honom. Och varje gång såg han så glad ut. Snickare Olsson, en jovialisk, förnämlig typ, intresserade sig också för honom och gjorde träramar att fästa dukarna på. Och snart fick den ena fågeln efter den andra form och färger på duken.

Det var ett nöje att se honom vid staffliet. Stod man bredvid och betraktade arbetet, höll han sig allvarsam en stund och fortsatte, men snart vände han huvudet mot en och visade med ett skälmskt leende, att det var mycket roligt att sitta framför ett staffli och syssla med pensel och palett alldeles som en riktig artist.

Om ej sjukdomen kommit emellan, så hade han helt visst både under studieåren och under tjänstetiden på landet kunnat hämta mycken vederkvickelse av de ej obetydliga konstnärsanlag, som han ägde och i all anspråkslöshet tillvaratog.

Nicolaus och jag.

En pigg och trevlig liten gosse var Nicolaus med sina vackra, livliga och skälmiska ögon, som tydde på ett gryende humoristiskt sinne. Äldre personer, särskilt damer, språkade gärna med honom. Han gav roliga, fyndiga svar och rörde sig tidigt med stor lätthet bland människor. Då han och jag sommaren 1898 en månad vistades i Fjällbacka som fru Wettermans gäster, förvånade mig hans umgängesgåvor. I fru Wettermans hem var det tre unga damer: utom Rora även Ingeborg Wallin, biträde i fru Wettermans manufakturaffär, sedermera Sophiasyster, och Anna Wedlin, handarbetslärarinna i Göteborg. Vi fem ungdomar voro ständigt tillsammans, på prästgårdens krocketplan, i segelskutor och fiskebåtar, på bergsstigar och landsvägar, men inte på badstranden, och vi hade förfärligt roligt, jag kan säga tack vare Nicolaus. Han var sällskapets primus motor. Alla flickorna, särskilt de två äldre, uppskattade honom livligt. Vi umgingos alla på ett otvunget och trevligt sätt, men det föll ingen av flickorna in, att det kunde gå an att säga något annat än herr Malmgren.

Nicolaus och jag kommo att från den tidigaste barndomen på ett alldeles särskilt sätt höra ihop. Jag sammanställdes aldrig med Elin under benämningen "flickorna", och Nicolaus hörde aldrig till "pojkarne". Denna beteckning, som för oss minsta, innebar något duktigt och karlavulet, var förbehållen Gustaf och Robert. Nicolaus och jag utgjorde den svaga minoriteten i syskonringen.

Mitt första försök att säga "lillebror" blev "Obulle". Detta ändrades till "Bulle", och under detta namn framlevde min yngste bror hela sin barndom och de flesta tonåren. Först under den senare gymnasietiden måste vi, ehuru motvilligt, kasta bort det lilla behändiga "Bulle" och gå över till det kejsarligt högtidliga Nicolaus.